

VINDUET

ved

ODD KVAAL PEDERSEN

Når Nobels fredspris går til menn som høvding John Albert Luthuli og dr. Martin Luther King, kan det med en viss rett hevdes — slik det ble gjort i et par Oslo-aviser — at Stortingets Nobel-komité ikke har fulgt statuttenes bokstav.

Hverken høvding Luthuli eller dr. King kan sies   ha virket for «avskaffelse eller redusering av stående h ere, samt for opprettelse og utbredelse av fredskongresser».

Hvis man anlegger en sneversynt betraktningssmåte, kan man kanskje gå så langt som til   si at  rets vinner av Nobels fredspris, baptistpresten dr. Martin Luther King, bare er leder for en relativt stor gruppe fargede som kjemper for   oppnå fulle rettigheter som borgere — innenfor det amerikanske samfunn. At han, i likhet med høvding Luthuli, fører denne kamp etter et ikkevoldsprinsipp, kan man sette pris på, uten dermed   ty til Nobels fredspris.

Men en slik betraktningssmåte røper vel en manglende sans for den nye mellomfolkelige situasjon vi står i og som så avgjørende kan bli bestemt av evnen og viljen til   få opphevet den rasemytologi som har skjemet og forplumpet menneskeheten på så mange tidspunkt og i så mange områder, men neppe noen steder så skjebnesvangert som i Amerika og Afrika.

Statuttene for Nobels fredspris ble utformet i en tid da man — i alt vesentlig — konsentrerte oppmerksomheten mot «halv en Europa». Man kunne vanskelig den gang forutse den omforming av hele v rt «verdensbilde» som skulle komme til   finne sted i midten av dette århundre: Slutten på koloni raen og de fargede folks berettigede krav om tilslutning som fullverdige medlemmer til menneskets felles familie.

I den situasjon som spenningen mellom fargede og hvite har skapt, ligger det en virkelig trusel mot freden i verden. Og alle forsøk på   minske denne spenningen må vel kunne sies   være vel så viktige som bestrebelsler i retning av   avskaffe eller redusere «stående h ere» eller   arrangere fredskongresser.

Ved   gi Nobels fredspris til menn som høvding Luthuli og dr. King har Stortingets Nobel-komité gitt uttrykk for alle tenkende menneskers trang til forpliktende sympati med forgrunnsskikkelser som av all kraft — og i verdig avvissning av ekstremistiske løsningsforsøk — går inn for   oppnå en varig og fredelig løsning på et av verdens mest vitale, mellomfolkelige problemer.

Ghandis tanke og kristne vitnesbyrd

Dagen etter avgjørelsen om årets fredspris var tatt, mente en Oslo-avis at det likevel ville være «ønskelig om man søkte tilbake til de opprinnelige kriterier for fredsarbeid. Det skjer heldigvis også endel slikt fredsarbeid i verden som da ville kunne belønnes. I år har man anledning til å sette søkelyset på det nye forhold som er etablert mellom Tyskland og Frankrike. Her finner man dessuten et eksempel på den forsoning som er det virkelige kjennetegn på ekte fredsarbeid».

Uten å ta stilling til hvor vidt de kandidater som i en slik sammenheng ville bli aktuelle, har gjort seg mer fortjent til fredsprisen etter dens opprinnelige statutter, må man kunne si: Sjelden er drømmen om å vende tilbake til en mer lokalt orientert betraktning av problemene klarere kommet til uttrykk.

Så nærsynt har imidlertid ikke Stortingets Nobel-komité ønsket å være. Tvert om har den ved prisutdelingen i 1961 og i år valgt menn som i sin kamp for fred, frihet og menneskeverd, demonstrerer for oss de edleste frukter av den konfrontasjon som har funnet sted mellom folk, raser og kulturer.

Både afrikaneren, høvding Luthuli, og amerikaneren, negerlederen dr. King, har med en beundringsverdig godvilje og tålmodighet forsøkt å la kampen være preget av det beste som fire kontinenter har frembrakt.

Hos hinduen Ghandi lærte de den østlige vismanns verdige kampform ikke-vold, og i sin dype og grunnfestede kristentro finner de inspirasjon og styrke på veien mot målet: Å bringe sine folk de rettigheter og idealer som er sprunget fram i det kristelig demokratiske vesten.

Den 35 år gamle dr. Martin Luther King står i dag som den ubestritte leder for USA's 20 millioner fargede. På bakgrunn av den ydmykende behandling han og hans rasefeller har fått — og får — er det med dyp respekt for mannen og hans bevegelse man leser hans kristne vitnesbyrd:

«Det blir ingen varig løsning på raseproblemet før undertrykte mennesker utvikler den egenskap å elske sine fiender. Det mørke som uettferdighet i rase-spørsmålet har ført med seg, vil bare kunne spres ved lyset fra den tilgivende kjærlighet...»

For den kristne kirkes misjon — i egentligste og videste forstand — ligger det en sterk inspirasjon i de to fredsprisutdelingene som her er nevnt. Ikke først og fremst fordi det er to fremtredende kristne personligheter som blir hedret, men fordi man i motiveringen for valget av disse to må kunne se et uttrykk for en vilje til å verdsette et vitnesbyrd som utvetydig er basert på kristen tro.

«Misjonsparlament» i Uppsala

Kommisjonen for Verdensmisjon i Det Lutherske Verdensforbund (CWM) hadde i august i år lagt sitt møte til Uppsala hvor man fremdeles feiret 800-årsjubileet for erkebispestolen og martyren St. Erik. Delegationene fra Asia og Afrika som var kommet for å delta i drøftinger omkring den aktuelle misjonssituasjon, fikk dermed et levende inntrykk av en gammel kirke, og de kunne betrakte dens historie helt fra den tiden Norden var misjonsmark med «unge kirker».

De ca. 150 kirke- og misjonsledere som var samlet til årets lutherske «misjonsparlament», kunne ellers glede seg over fremgang for luthersk kirke og misjon i Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika.

Tallene omfatter perioden 1958–1963 og forteller at antall dømte medlemmer i dette tidsrom har økt fra 3 804 494 til 4 218 917 og antall menigheter fra 12 033 til 14 489.

Størst har fremgangen vært i Asia hvor antallet av dømte kirkemedlemmer har økt fra 1 683 748 til 2 065 836. De tilsvarende tall for Afrika er 1 266 391 og 1 359 457. I Sør- og Mellom-Amerika har antall dømte medlemmer økt fra 854 355 i 1958 til 871 624 i 1963.

Statistikken som CWM har lagt fram viser også en sterk økning når det gjelder prester og kirkelige medarbeidere rekruttert fra landets egne. Afrika, Asia, Sør- og Mellom-Amerika har siden 1958 fått 869 prester og 4819 kirkelige medarbeidere innen denne kategori.

Det er et tegn i tiden at økningen i misjonærflokken ikke har økt tilsvarende. I 1963 var det 901 prester som misjonærer i de nevnte områder, det er en økning på 32 siden 1958. Antall misjonærer uten teologisk utdannelse eller presteordinasjon økte med 276 fra 1958 til 1963.

Elevtallet i skoler og søndagsskoler er stadig stigende og CWM vil nå gjøre en innsats for å skaffe bedre materiell og undervisningsopplegg for kristendomsopplæringen. Videre vil kommisjonen søke opprettet et senter for massekommunikasjon i det folkerike Østen — et senter som skal ta seg av bokdistribusjon, radio og fjernsyn med særlig vekt på å skulle betjene de japansk- og kinesisktalende folk.

Ellers har Det Lutherske Verdensforbunds misjonskommisjon tatt på seg en rekke forpliktelser når det gjelder å hjelpe kirker og misjonsselskaper med oppgaver og prosjekter. Alt i alt håper man å kunne stå til tjeneste med en sum som svarer til 8.4 millioner norske kroner.

Islam i søkelyset

Ellers var misjonskommisjonens oppmerksomhet denne gang spesielt rettet mot islam. 1/7 av verdens befolkning vender seg i dag tilbedende mot Mekka, og religionen fremtrer som en aktivt misjonerende religion over hele verden.

Riktignok har ekspertene dementert den oppfatning at muhammedanismen av i dag er mer krigersk misjonerende enn andre religioner. Tanken på islam som sverdets religion har like lite med virkeligheten å gjøre som forestillingen om kristendommen som en korstogsreligion. Men man kommer likevel ikke bort fra den kjensgjerning at islam både fremtrer som en aktivt misjonerende religion og som en religiøs-politisk ideologi.

Misjonsavdelingens Afrika-sekretær, den svenske pastor Manfred *Lundgren*, sa at man uten tvil står overfor en ny epoke i den islamittiske ekspansjon i vår tid.

— Den politiske uavhengighet i størsteparten av den muhammedanske verden har åpnet nye muligheter, og islam utnytter dem. Afrika står i dag øverst på det

muhammedanske misjonsprogram, men det er også betydelig islamittisk misjonsvirksomhet i vestlige land, sa pastor Lundgren. Han betonte ellers sterkt at vi trenger en dypere forståelse for hva som går for seg i den muhammedanske verden samtidig som vi lærer det islamittiske enkeltmenneske bedre å kjenne. Videre mente han det kunne være nødvendig å ta opp til ny vurdering den kristne kirkes misjonsprogram og metoder, og understreket betydningen av mer koordinering og samarbeid i kristen misjon overfor islam.

De to øvrige foredragsholderne, den danske biskop Jens Christensen fra Mardan, Vest Pakistan, og direktøren for «Islam i Afrika-prosjektet», dr. W. Bijlefeld, trakk fram andre trekk i bildet av islamittisk tro og livsmønster.

– Det er bare i den religiøse sfære vi naturlig og uten påtvungen ydmykhet kan møte muhammedanerne, og det ville være «drastisk galt» å forsøke å møte islam på et annet grunnlag enn den kirkelige teologi, hevdet biskop Christensen.

Han karakteriserte islam som «mer kristen enn jødisk i sin opprinnelse, og mer jødisk enn kristen i sin senere utvikling». Dette har ført til at islam og kristendommen er så radikalt forskjellige i sin holdning til hverandre og i sin lære, til tross for at de ofte har de samme problemer og at de over et langt tidsrom ble bestemmende influert av den samme greske filosofi. Denne side ved problemet er for øvrig ikke blitt gjenstand for noe studium, sa biskopen. Han understreket ellers at hvis det kom til en teologisk konfrontasjon mellom islam og kristendommen, kunne det bare skje på grunnlag av kirkens teologi og gamle tradisjon – og ikke på grunnlag av dagens «filosofiske teologi».

Islam-forskeren, dr. W. Bijlefeld, sa at millioner av muhammedanere i dag er overbevist om at Gud de siste ti-årene har gjenopprettet islams «normale situasjon». I muhammedanernes øyne betyr det at han som grunnla deres tro, igjen tillater islam å fungere slik det var hensikten – som en perfekt religion, som den perfekte religion.

– Hvis man vil forstå islam, er det av avgjørende betydning å vite at for de fleste muhammedanere betyr «religionen islam» en udelte og udelelig enhet, hvor alt har sin bestemte plass: personlig tro, lydighet overfor Gud, gudstjenesteliv og personlig bønn, regler og retningslinjer for den enkelte, lover for samfunnslivet, normer for familielivet og for de internasjonale forhold. Alt sammen konstituerer islam som en religion, sa dr. Bijlefeld.

Kristen misjon i radio og fjernsyn

«Nylig kom en representant for et fjernsynsselskap i Japan til en norsk misjonær og tilbød ham et 15 minutters program. Han hadde solgt et kvarter til to ikke-kristne religioner. Nå ville han gjerne ha kristendommen med. Prisen for de 15 minuttene var 2500 kroner. Men den norske misjonæren måtte si nei. Han hadde ikke penge.»

Det er biskop dr. Fridtjov Birkeli som med bl. a. dette eksemplet forklarer bakgrunnen for opprettelsen av den nye, kirkelige samarbeidsorganisasjonen som han er formann i – «World Association of Christian Broadcasting» (WACB).

— Denne misjonæren «mistet bussen» på vegne av oss alle sammen, sier biskop Birkeli. Meningene med WACB er at alle som er knyttet til organisasjonen skal være opptatt av denne tanke: Den kristne misjon må ikke «miste bussen» i kappløpet med den materielle sivilisasjonen og fornøyelseskulturen.

World Association of Christian Broadcasting er en selvstendig og uavhengig ekumenisk bevegelse som står åpen for alle kristne kirker som ønsker å delta i Ordets forkynnelse via radio og TV. Mange land har vunnet viktige erfaringer som det ville være fruktbart for andre å få del i. Dessuten trengs det i høy grad koordinering og samspill til i et såpass krevende medium.

Organisasjonen tar altså ikke sikte på reising av nye radiostasjoner, men den vil gjerne utvide samarbeidet mellom de mange (i alt 40) kristne radiostasjonene som finnes, og samtidig være på et utkikk etter muligheter for kristne innslag hos de statlige eller kommersielle stasjoner som er i virksomhet. Ikke minst viktig er det at kirkene får anledning til å «kjøpe tid» når den er til salgs, og at de kan sette inn toppkvalifiserte folk, og predikanter som virkelig er i stand til å bruke radioen som prekestol.

Hva Radio Voice of the Gospel angår, så er prosjektet i dag ytre sett vellykket. Teknisk sett er senderen den sterkeste kristne radiosender i verden. «Evangeliets Røst» kan hevde seg i virvaret av radio-røster som kaller på oppmerksomhet.

Men radioanlegget på den etiopiske høysletten deler skjebne med ethvert annet misjonstiltak. Det ytre apparat kan være så fortreffelig det være vil, det hjelper ikke om menigheten ikke lar Den hellige ånd få slippe til og gjøre sin gjerning med en menighet som er villig til å tjene Gud og sine omgivelser.

Radio Evangeliets Røst er en utfordring og et tilbud til kirke og misjon i Afrika og Asia — en enestående mulighet for kirken til å la det kristne budskap lyde klart og uavkortet i en situasjon hvor mange åndsretninger kjemper om kontinentenes sjel og fremtid.

Prosjektets skjebne avhenger i dag ikke lenger av antenner, transmittere, mikrofoner, teknisk og radiofaglig innsikt, men av intensiteten i kirkens kall til å nå lengre ut med det gamle budskap i en ny situasjon. Det er neppe for drøyt å si at dersom RVOG — mot all formodning — skulle mislykkes, er det et sørgelig tegn på en manglende misjonsdimensjon i kirken.

Nytt fra Egede Instituttet

Representantskapsmøte i Egede Instituttet ble holdt 28. mai i Instituttets lokaler, Theresevegata 51 b, Oslo. Møtet ble ledet av formannen, biskop dr. Johannes *Smemo*. Årsmelding, regnskap for 1963 og budsjettforslag for 1965 ble fremlagt og godkjent.

Gneralsekretær *Per Kjølborg* ble gjenvalgt som styremedlem og til varamenn oversøster *Edith Lockert*, journalist *Harald Stene Dehlin* og res. kap. *Jørgen Ruud*.

Samme dag ble det også holdt ordinær generalforsamling. Arbeidsmelding og regnskapsoversikt for treårsperioden 1961—1963 ble fremlagt og godkjent.

Som formann i representantskapet ble gjenvalgt biskop dr. *Johs. Smemo* og

som medlemmer: pastor Aasmund *Dale*, res. kap. dr. Erling *Danbolt*, programsekretær Sigurd *Lunde*, pastor H. Chr. *Mamen*, professor dr. Einar *Molland*, professor dr. John *Nome*, generalsekretær Johs. *Skauge*, direktør Gunnar *Spilling*, professor dr. Alfred *Sundal* og forstanderinne Ingrid *Wyller*, med prost Aug. *Bolstad*, dr. theol. T. *Boman*, lektor dr. Håkon *Flottorp* og universitetslektor Aadel Brun *Tschudi* som varamenn.

Etter generalforsamlingen hadde representantskapet møte for å konstituere seg og supplere seg etter vedtektene. Følgende tre medlemmer ble valgt av representantskapet: sokneprest dr. Henrik *Hauge*, misjonsforstander Thorleif *Holm Glad* og forstander Reidar *Jahnsen*, med advokat Ragnar *Horn* og res. kap. C. *Tide-mann Strand* som varamenn.

Programsekretær Sigurd *Lunde* ble gjenvalgt som nestformann og pastor H. Chr. *Mamen* som sekretær.

MEDARBEIDERE

Gerald H. Anderson: Dekanus og professor i kirkehistorie og ekumenikk ved Union Theological Seminary, Manila, Filippinene.

Peter G. Gowing: Dosent i kirkehistorie og dogmatikk ved College of Theology, Silliman University, Dumaguete City, Filippinene.

Willy Normann Heggøy: Misjonsprest i Algerie siden 1937, utsendt av Metodistkirken i Norge. Er knyttet til «Centre Chrétien d' Etudes Maghrébines» i Algerie som foreleser og studieleder.

Andrew S. Burgess: Professor i misjonsvitenskap, Lutheran Theological Seminary, St. Paul, Minn., USA. Tidligere misjonsprest i Madagaskar.

H. Chr. Mamen: Se NOTM 1964 s. 192.

Odd Kvaal Pedersen: Se NOTM 1964 s. 128.

Marie Thauland: Sekretær ved Egede Instituttet.

Norsk Tidsskrift for Misjon utgis av Egede Instituttet, men forfatterne er selv ansvarlige for de synsmåter som gjøres gjeldende.

Ettertrykk uten kildeangivelse er forbudt.